

פרשת שופטים (תשפ"ב)

ושפטו את העם משפט צדק (ט"ז, י"ח)

פירש רש"י מנה דיינין מומחים וצדיקים לשפוט צדק. וצריך להבין למה צריכים השופטים להיות צדיקים, ולא די בחכמים ואנשים הגונים. עוד יש לעיין בלשון הכתוב בפסוק י"ט באיסור ליקחת שחד כתיב כי השוחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים, למה שינה לשונו ובחכמים כתיב יעור עיניהם ובצדיקים כתיב ויסלף דבריהם.

והנה, בספר איוב כתיב (כ"ב, כ"ח) ותגזור אומר ויקם לך, ודרשו רבותינו ותגזור אומר, צדיקים גוזרים, ויקם לך, והקב"ה מקיים את דבריהם. ובספרים איתא דעל פי האמת אינו כן אלא ותגזור אומר, שהקב"ה גוזר שהצדיק יאמר דבר, ויקם לך, שהקב"ה מקיים מה שהצדיק אמר כדי שיהא נראה שהקב"ה עושה מה שהצדיק גוזר אבל באמת הכל משמים. וכידוע כששואל דבר מהצדיק, לפעמים נותן הקב"ה תשובה בפיו. ולפי זה יש לפרש דהתורה צוותה שיהיו השופטים צדיקים דווקא ולא די בחכמים כדי שיכול הקב"ה לתת תשובה בפיהם.

ובזה יובן גם כן למה שינה הכתוב לשונו בפעולת השוחד בין חכם לצדיק, דאיתא בגמרא בכתובות (ק"ה, א') בטעם איסור שוחד, אמר רבא כיון דקביל ליה שופט שוחדא מיניה, איקרבא ליה דעתיה לגביה והוי כגופיה, ואין אדם רואה חובה לעצמו, ממילא בנוגע לחכם כתיב יעור עיני חכמים, דתלוי בראיה, שאין אדם רואה חובה לעצמו, אבל בנוגע לצדיק, עיקר הטעם דבעין שהשופט יהיה צדיק הוא מפני הדברים ששם ה' בפיו, וטעם האיסור הוא כיון שהשוחד יסלף דבריו. (נ.מ.)

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ (ט"ז כ')

צדק צדק תרדף עם האותיות גימטריה צצית, קדקד, אזרוע, דהיינו תפילין של יד ותפילין של ראש, למען תחיה רמז למזוזה על פי דרשת חז"ל במסכת שבת (ל"ב, ב') למה נסמכה מזוזה לפסוק למען ירבו ימיכם, ועל ידי אלו וירשת את הארץ. ויבואר על פי מה דאיתא בבראשית רבה (פ"ה, ח') למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה, והיינו שעל ידי קיום מצות צצית, תפילין ומזוזה נזכה לעשות רצונו יתברך כדאיתא במסכת מנחות (מ"ג, ב') מי שיש לו תפילין בראשו ובזרועו וצצית בבגדו ומזוזה בפתחו, מובטח לו שלא במהרה הוא חוטא. (בן לאשרי)